

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**THE SUPREME COURT OF JUSTICE
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

mun. Chișinău, str. M. Kogălniceanu, nr.70,
Republica Moldova, MD-2009,
tel. (+ 373 22) 22 30 76, fax:(+ 373 22) 22 53 30,
e-mail: info@csj.md

Chișinău, M. Kogalniceanu 70 street,
Republic of Moldova, MD-2009,
tel. (+ 373 22) 22 30 76, fax:(+ 373 22) 22 53 30,
e-mail: info@csj.md

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău str. A. Lăpușneanu 28

În conformitate cu prevederile art.135 alin.(1) lit. d), g) din Constituția Republicii Moldova, Hotărârii Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, vă expediem încheierea nr. 1ra-959/2021 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 03 martie 2021 și cererea din 04 februarie 2021 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.422 Cod de procedură penală, înaintată de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, pentru soluționare.

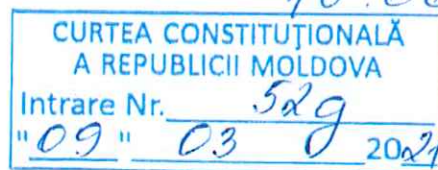
Anexă:

- copia încheierii nr. 1ra-959/2021 din 20 iunie 2019 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, cu referire la ridicarea excepției de neconstituționalitate – 2 file;
- cererea din 04 februarie 2021, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate - 2 file;
- sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate – 14 file.

Judecător

Anatolie Țurcan

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume/Denumire CALENDARI2. Prenume DUMITRU3. Funcția Procuror-șef al Procuraturii de Circumscripție Cahul

II – OBIECTUL SESIZĂRII

12. Prezenta sesizare are drept obiect de examinare dispozițiile legale cuprinse în:

- în art.422 CPP RM (*Termenul de declarare*), în partea ce ține de omisiunea de a reglementa termenul de la care poate fi declarat recursul ordinar.

în raport cu prevederile art.20, art.23, art.26 cooborat cu art.54 și 119 din Constituția Republicii Moldova.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 25 ianuarie 2019 a fost încetat procesul penal de învinuire a lui [redacted] pe art. 201¹ alin.(1), lit. b) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului constituie o contravenție prevăzută de art.78¹ Cod contravențional, fără a-i fi aplicată sancțiunea contravențională, în legătură cu expirarea termenului prescripției răspunderii contravenționale. [redacted] a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.172 alin. (3), lit. a) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul, din data de 10 iulie 2019, a fost respins apelul declarant de către procurorul în Procuratura raionului Cantemir – Procoavă Adrian, cu menținerea sentinței Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 25 ianuarie 2019, pronunțată în cauza penală de învinuire a lui [redacted] de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin.(3), lit.a); art.201¹ alin. (1), lit. b) Cod penal.

Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din data de 24 septembrie 2019, a admis recursul ordinar declarat de către procuror în Procuratura de circumscripție Cahul, Mihail Tomița, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 10 iulie 2019, în privința inculpatului [redacted], cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Prin Decizia Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul din 03 decembrie 2020 a fost respins apelul declarat de procuror în Procuratura raionului Cantemir – Procoavă Adrian și menținută fără modificări sentința Judecătoriei Cahul sediul Cantemir din 25 ianuarie 2019, pronunțată în cauza penală privind învinuirea lui [redacted], în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.172 alin.(3) lit.a), și art.201¹ alin.(1) lit.b) din Codul penal.

Decizia Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul din 03 decembrie 2020 a fost pronunțată integral la data de 04 ianuarie 2021.

La 01 februarie 2021 a fost declarat recursul ordinar împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 03 decembrie 2020, în temeiul art.427 alin.(1) pct.6),12),16) Codul de procedură penală, cu depunerea recursului la Curtea Supremă de Justiție.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14. Potrivit prevederilor Codului de procedură penală, termene sânt intervale de timp în cadrul cărora sau după expirarea cărora pot fi efectuate acțiuni procesuale conform prevederilor Codului de procedură penală (art.230 din CPP).

Recursul ordinar trebuie să fie declarat în termenul de 30 de zile de la data pronunțării deciziei de către instanța de apel (art.422 din CPP).

De asemenea, relevăm că alineatul (1) al articolului 429 și punctual 5) al articolului 430 din Codul de procedură penală stabilește anumite restricții și obligații, care urmează să fie respectate de către persoana care declară recursul ordinar, și anume: recursul ordinar trebuie să fie motivat și cererea de recurs trebuie să conțină conținutul și motivele recursului cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

Totodată, legea procesual-penală stipulează că, în cazul în care cauza se judecă de un complet de judecători, în urma deliberării se adoptă dispozitivul hotărârii sau hotărârea integrală, în ultimul caz pronunțându-se asupra tuturor aspectelor esențiale. Pronunțarea dispozitivului hotărârii sau a hotărârii integrale este publică, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță în termen de până la 30 de zile. În situații excepționale, când, raportată la complexitatea cauzei, pronunțarea nu poate avea loc în termenul prevăzut, instanța poate amâna pronunțarea pentru cel mult 15 zile (art.338 alin.(2) – (3) din CPP).

Analizând prevederile menționate *supra*, constatăm că acestea constituie ingerințe în drepturile și libertățile fundamentale, precum ar fi dreptul la accesul liber la justiție, dreptul de a fosi calea de atac.

Sigur că, drepturile fundamentale enunțate nu sunt absolute prin natura lor, acestea putând fi supuse unor limitări rezonabile și proporționale, printr-o reglementare juridică.

Chiar și Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 04.11.1950, stipulează în art.35 § 1 – Condiții de admisibilitate „1. Curtea nu poate fi sesizată decât [...] într-un termen de șase luni, începând cu data deciziei interne definitive.”, adică stipulează anumite repere de la care începe a fi calculat termenul de depunere a cererii.

În același timp, constatăm că articolul 422 din Codul de procedură penală instituie anumite restricții drepturile persoanei, în ce privesc termenele declarării recursului ordinar, cu reglementarea termenului expres de la care începe a curge termenul de recurs.

Acest fapt generează o situație de incertitudine pentru persoanele care au fost prezente la pronunțarea dispozitivului deciziei instanței de apel, însă pronunțarea deciziei motivate a fost amânată pentru un alt termen, de regulă până la 30 de zile.

În această situație, pronunțarea deciziei instanței de apel *de facto* a avut loc la data pronunțării dispozitivului deciziei, și reieșind din conținutul articolului 422

din Codul de procedură penală persoana are termen de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar motivat, deși argumentele instanței de apel vor fi prezentate la data pronunțării deciziei motivate, de regulă în termen de până la 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului deciziei.

Reținem că normele juridice care reglementează termenul pentru declararea recursului ordinar trebuie să prevadă anumite exigențe de stabilitate, previzibilitate și claritate, iar neindicarea termenului de la care începe a curge termenul de recurs ordinar determină o stare de incertitudine juridică.

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, consacrat în art. 23 din Legea fundamentală, implică, între altele, adoptarea de către legiuitor a unor reguli procedurale clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile.

Și careva interpretări separate a fiecărei persoane poate duce la instaurarea haosului.

La fel, interpretările instanțelor de judecată cu privire la momentul de la care curge termenul de declarare a recursului nu pot fi aplicate, or, lipsesc prevederile exprese în lege cu privire la aceste momente.

În acest sens, este actuală Hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010 a Curții Constituționale, prin care s-a reținut că: *„Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.”*

Curtea Europeană pentru Drepturile Omului își reamintește jurisprudența constantă conform căreia cuvintele „prevăzute de lege” impun nu numai ca măsura reclamată să aibă o bază în dreptul intern, ci și să se refere la calitatea legii în cauză: astfel, trebuie să fie accesibilă litigantului și previzibil (hotărârea *Amann c. Elveției*, din 16 februarie 2000, nr.27798/95, CEDO 2000-II, § 50).

De asemenea, în cauza *Rotaru c. României*, Curtea Europeană a statuat că „o norma este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie, poate apela la consultanța de specialitate - să își corecteze conduită”, iar în cauza *Sunday Times c. Regatului Unit*, Curtea Europeană a decis că „[...] cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat” (hotărârea *Rotaru c. României*, din 04 mai 2000, nr. 28341/95, § 55).

În acest context, reținem că, conținutul actului normativ trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o

adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme. De asemenea, legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

Spre exemplu, Codul de procedură penală stipulează că, termenul de declarare a apelului împotriva sentinței instanței de fond este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale (art.402 alin.(1) din CPP).

Termenul de declarare a recursului împotriva hotărârilor pentru care legea nu prevede calea de atac a apelului este de 15 zile de la data pronunțării hotărârii. Tot aici se menționează și faptul că data de la care curge termenul recursului, se reglementează de prevederile art.402 din CPP, care se aplică în mod corespunzător (art.349 alin.(1) - (2) din CPP).

Respectiv, dispunem de reglementări juridice previzibile, clare și care nu creează incertitudini, și stabilesc momentul de la care începe a curge termenul de atac – pronunțarea hotărârii integrale.

Astfel, cu privire la respectarea principiului proporționalității, garantat de articolul 54 din Constituție, constatăm că termenul de declarare a recursului ordinar este prevăzut de lege, și anume de art. 422 din Codul de procedură penală, este necesară pentru protejarea valorilor de drept și urmărește un scop legitim, și anume cel al asigurării bunei desfășurări a procesului penal.

În partea ce ține de respectarea unui echilibru între interesul public și cel individual, reținem că norma contestată poate afecta principiul proporționalității în măsura în care aceasta nu stabilește momentul clar și expres de la care începe a curge termenul de recurs.

De asemenea, accentuăm că, potrivit art. 402, 439 din Codul de procedură penală, termenele pentru declararea căilor de atac respective – apelul și recursul încep a curge de la data pronunțării hotărârilor integrale, termene care urmează a fi respectate.

În aceste circumstanțe, constatăm că în timp ce pentru termenul de recursul ordinar asupra deciziilor instanțelor de apel cuprins la articolul 422 din Codul de procedură penală, care prevede momentul declarării – pronunțarea unei decizii de către instanța de apel, nu se indică termenul concret, pronunțarea dispozitivului deciziei sau a deciziei integrale, de la care curge termenul de recurs ordinar de 30 zile, pentru care se aplică. Termenul similar de la art. 402 din Codul de procedură penală este specificat.

De asemenea, observăm că art. 230 alin. (2) din Codul de procedură penală reglementează că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Dorim să menționăm că, deși art.422 din Codul de procedură penală prevede în mod expres un termen limită de 30 zile pentru recursul ordinar care poate fi aplicat de la data pronunțării unei hotărâri, totuși instanțele de apel, ținând cont de art.417 alin.(1) pct.10), art.418 în coroborare cu art.338, trebuie să stabilească un

termen prevăzut pentru calea de atac recursul.

Reținem că neindicarea concretă și clară începerii termenului de recurs ordinar împotiva deciziei instanței de apel constituie o omisiune legislativă contrară Constituției.

Considerăm, în acest context, în prezența unei omisiuni legislative și în virtutea rolului său de garant al supremației Constituției, Procurorul nu poate ignora viciul de neconstituționalitate existent, deoarece tocmai această omisiune este cea care generează, *eo ipso*, încălcarea dreptului constituțional al persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle.

Or, Curtea Constituțională, potrivit art. 134 din Legea fundamentală, garantează supremația Constituției, ceea ce presupune, printre altele, conformitatea întregului drept cu Constituția.

În această ordine de idei, dorim ca Curtea Constituțională să rețină critica de neconstituționalitate a articolului 422 din Codul de procedură penală, în partea ce ține de nereglementarea unui termen expres, previzibil și clar de la care începe să curgă termenul de recurs ordinar, deoarece tocmai omisiunea și imprecizia legislativă sunt cele care generează încălcarea dreptului fundamental pretins a fi încălcat.

Prin urmare, din interpretarea sistematică a normelor procesual-penale, care instituie termene pentru căile de atac, se impune necesitatea reglementării în art. 422 din Codul de procedură penală a termenului de la care începe curge termenul de recurs ordinar – pronunțarea deciziei integrale.

Considerăm că acest remediu procedural va asigura un just echilibru între interesul public și cel individual. Or, termenele procesuale au un caracter excepțional, inerent restrângerilor exercițiului drepturilor sau libertăților fundamentale, iar aceasta implică, în mod necesar, și caracterul lor temporar, limitat în timp.

Astfel, luând în considerare cele expuse, în vederea remedierii deficienței de reglementare și înlăturării viciului de neconstituționalitate, considerăm necesar solicita Curții Constituționale emiterea unei Adrese Parlamentului, pentru a opera modificări în Codul de procedură penală, ținând cont de raționamentele menționate.

În sprijinul sesizării înaintate și în susținerea argumentelor, întemiiem solicitarea pe următoarele prevederi legale:

1) Prevederile relevante din Constituția Republicii Moldova:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. ...

Articolul 54

Restrangerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrangerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrangerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății. ”

Articolul 119

Folosirea căilor de atac

Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.

2) Jurisprudența Curții Constituționale

Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii

Moldova (excepția de neconstituționalitate) (Sesizarea nr.55b/2015) :

71. Astfel, excepția de neconstituționalitate reprezintă o acțiune procesuală de apărare, prin care Curtea Constituțională este sesizată asupra neconcordanței cu prevederile Constituției a unor dispoziții legale aplicabile în cauza dedusă instanței de judecată.

80. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

În sensul articolului 135 alineatul (1) lit.a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, **instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;**

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către **oricare dintre părți** sau reprezentantul acesteia, precum și de către **instanța de judecată din oficiu;**

- **sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale** de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, **limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:**

- (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

- (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

- (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

- (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Hotărârea Curții Constituționale nr.17 din 19.05.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 191 din Codul de procedură penală (Sesizarea nr. 33g/2016):

61. În acest context, Curtea reține, conținutul actului normativ trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente sine qua non ale constituționalității unei norme. De asemenea, legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

Hotărârea Curții Constituționale nr.26 din 23.11.2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin.(6) art.63 din Codul de procedură penală (Sesizarea nr. 12g/2010):

10. ... Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.

3) Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14.03.2003

Articolul 230. Noțiunea de termene procedurale și consecințele nerespectării lor

(1) Termene în procesul penal sînt intervale de timp în cadrul cărora sau după expirarea cărora pot fi efectuate acțiuni procesuale conform prevederilor prezentului cod.

(2) În cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Articolul 232. Acte considerate ca făcute în termen

(2) Cu excepția termenului prevăzut pentru căile de atac, actul efectuat de procuror se consideră ca depus în termen dacă data la care a fost trecut în registrul de ieșire a actelor se încadrează în termenul cerut de lege pentru efectuarea actului.

Articolul 402. Termenul de declarare a apelului

(1) Termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 422. Termenul de declarare

Termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Articolul 429. Depunerea recursului

(1) Recursul se depune de persoanele menționate în art.421 și trebuie să fie motivat.

Articolul 439. Termenul de declarare a recursului

(1) Termenul de recurs împotriva hotărîrilor pentru care legea nu prevede

calea de atac a apelului este de 15 zile de la data pronunțării hotărîrii.

(2) Data de la care curge termenul recursului, repunerea în termen, declararea peste termen a recursului și retragerea recursului se reglementează de prevederile art.402-407, care se aplică în mod corespunzător.

Articolul 454. Termenul de declarare a recursului în anulare

Recursul în anulare poate fi declarat în termen de 6 luni de la data rămîinerii irevocabile a hotărîrii judecătorești sau, în cazul în care cererea a fost comunicată Guvernului Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, de la data comunicării ei.

Articolul 459. Termenele de revizuire a procesului penal

(1) Revizuirea unei hotărîri de achitare, de încetare a procesului penal, precum și revizuirea unei hotărîri de condamnare pentru motivul că pedeapsa este prea ușoară sau pentru că celui condamnat trebuie aplicată legea privitoare la o infracțiune mai gravă, se pot face numai înăuntrul termenelor de prescripție a incriminării, stabilite în art.60 din Codul penal, și cel mai târziu pînă la un an de la descoperirea circumstanțelor prevăzute în art.458 alin.(3).

4) Jurisprudența Curții Supreme de Justiție

Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 30.10.2009 Cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală

9. Termenul de declarare a recursului ordinar împotriva hotărîrilor instanțelor de apel, potrivit prevederilor art.422 CPP, este de 2 luni de la data pronunțării deciziei, dacă legea nu dispune altfel, iar în cazul redactării deciziei - de 2 luni după înștiințarea în scris a părților despre semnarea deciziei redactate de judecătorii completului de judecată.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

15. În baza celor invocate, în temeiul articolelor 7 din Codul de procedură penală, articolelor 135 alin. (1) lit. a) și g) și 140 din Constituție, articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolului 4 alin.(1) lit.a),g), 6, 61, 62 lit.a) și e), și 79 din Codul jurisdicției constituționale, solicităm Curții Constituționale:

1. Efectuarea controlului constituționalității prevederilor art.422 Codul de procedură penală.

2. Admiterea excepției de neconstituționalitate ridicate prin prezenta sesizare și declararea neconstituțională articolul 422 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003, în partea ce ține de *omisiunea* de a reglementa termenul de la care începe a curge termenul de declarare a recursului ordinar.

3. Până la remedierea deficienței de reglementare constatate și înlăturarea viciului de neconstituționalitate, prin corectivele aduse în sensul arătat prin prezenta sesizare, dispozițiile articolului 422 din Codul de procedură penală se mențin în fondul activ al legislației, termenul de declarare a recursului să fie calculate în termen de 30 zile, urmând a fi dispus **de la data pronunțării deciziei integrale a instanței de apel.**

4. În conformitate cu articolul 28¹ din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, emiterea unei Adrese Parlamentului, pentru a opera modificări în art. 422 din Codul de procedură penală, în mod prioritar, cu completarea la sfârșitul textului cu cuvântul „**integrale**”.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

16. Anterior Curtea Constituțională nu s-a expus asupra constituționalității dispozițiilor legale criticate prin această sesizare.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

17.

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

mun.Cahul.

01.02.2021

Cu înalte considerațiuni,

Procuror-șef al
Procuraturii de Circumscripție Cahul
Dumitru CALENDARI

Curtea Supremă de Justiție

ÎNCHEIERE

03 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecătorii – Țurcan Anatolie și Toma Nadejda,

examinând cererea procurorului în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, prin care se solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.422 Cod de procedură penală,

C O N S T A T Ă :

1. Pe rolul Curții Supreme de Justiție se află recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, în cauza penală privind învinuirea lui _____ de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.art.201¹ alin.(1) lit. b), 172 alin.(3) lit. a) Cod penal.

2. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 25 ianuarie 2019, procesul penal intentat în privința lui _____ în baza art.201¹ alin.(1) lit. b) Cod penal, a fost încetat pe motiv că fapta inculpatului constituie o contravenție prevăzută la art.78¹ Cod contravențional, fără aplicarea sancțiunii contravenționale, în legătura cu expirarea termenului prescripției răspunderii contravenționale. _____ a fost achitat de sub comiterea infracțiunii prevăzute la art.172 alin.(3) lit. a) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

3. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 10 iulie 2019, a fost respins ca nefondat apelul declarat de către procuror, cu menținerea sentinței fără modificări.

4. Procurorul a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare.

5. Prin decizia Colegiului penal lărgit la Curții Supreme de Justiție din 24 decembrie 2019, a fost admis recursul declarat, casată decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 03 decembrie 2020, a fost respins ca nefondat apelul declarat de către procuror, cu menținerea sentinței fără modificări.

7. Procurorul a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare.

8. Totodată, la 02 februarie 2021, procurorul a depus sesizare privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, solicitând exercitarea controlului constituționalității a prevederilor art.422 Cod de procedură penală, (*Termenul de declarare*), în partea ce ține de omisiunea de a reglementa termenul de la care poate fi declarat recursul ordinar, sub aspectul neclarității și imprevizibilității acesteia ceea ce contravine prevederilor art.20 și art.23 coroborat cu art.54 și art.119 din Constituția Republicii Moldova.

9. Colegiul penal, examinând cererea, consideră necesar a o admite, deoarece potrivit art.7 alin.(3) Cod de procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, se constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, Curtea Supremă de Justiție sesizează Curtea Constituțională.

Totodată, în corespundere cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia. Sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție. Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate.

10. În asemenea circumstanțe, în conformitate cu art.art.7 alin.(3) și 342 alin.(1) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DISPUNE :

Se expediază după competență sesizarea procurorului în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.422 Cod de procedură penală.

Președinte	(semnătura)	Timofti Vladimir
Judecători	(semnătura)	Țurcan Anatolie
	(semnătura)	Toma Nadejda

Copia corespunde originalului

Judecător

Țurcan Anatolie